

پنجشنبه - ۱۲ مارت ۱۳۲۵

محرطام

MOUHIT

Illustration Hebdomadaire

مدیر و سر محرری :

فائق صبری

اداره خانه سی :

باب عالی جاده سنده و « اقدام » اداره سی

قرینده دائرة مخصوصه

شرائط اشترا :

دوسمادته سنه لکی ۱۰۸، آلتی آیللی

۵۴ غروشدر

آبونه بدلی بوجه پیشین استیفا اولتور

نسخه سی : ۲ غروش

معاونین تحریریه سی :

ملکتوزک وجود طریقه الحقتار استبدی مشاهیر
عمریتدن مرکبدر

شرائط اشترا :

ولایاتده سنه لکی ۱۲۰، آلتی آیللی ۶۰

غروشدر. ممالک اجنبیه ایچون سنه لک ۲۶.

آلتی آیللی ۱۴ فرائقدردر.

Directeur et rédacteur en chef :

FAIK SABRI BEY

Bureaux : Grand' Rue de la Sublime

Porte à côté de « l'Idam »

CONSTANTINOPLE

Prix: 2 Piastres

نومرو: ۲۰ هر هفته پنجشنبه کونلری نشر اولتور سیاسی، ادبی، علمی، فلسفی رسمی غزته در جلد: ۱

بر وثیقه تاریخیه

دوسمادته مشروطیتک ۱۲۹۳ ده باب عالیده ایلاک دفعه اولهرق اعلانی

Proclamation de la Constitution pour la première fois à Constantinople en 1876

قادیلر وموقع حقوقلری

انقلابك فردای وقوعنده هر شیشه كان بر انكشاف ، موجب شكران بر توسع فیض نما قادیلر مزدهده كندی کوستردی . اونلرده قلملری ، ذکالری ، موجودیتلری ، وظیفه - لرلی اخطار ایدره شمدی به قدر خاشانه بر استبداد ایله محکوم و ایرن بر اقدینمز کوشه لرندن دوزر ولدیلر . فقط بز اقوام جاهله به مخصوص بر ادعای قاضیت و جلانه ایله قادیلر مزدهده سویه صرفان عمومیده موقعلری اولماسنی چکمدک . اونلری وحشی و بومر و قلمزله تهدید ایدره کویا آداب معاشرت مدینه به ، آداب اسلامیه غیر موافق برشی یایسورلر مشکی محکوم اولدقلری کوشلره اعاده ایستدک ؛ و :

— خایر ، دیدک ، سز سکوت ایدره چکسکر . سز سوبله میه چکسکر ، یاز میه چکسکر کرمیه چکسکر ! قادیلر مزه به مخصوص انتشار ایدن بر قاج مجموعه ده هب اونلره توصیه ایستدکمز شی قوجه لرینه کوزل بمک یشیرمعلری . اینی دیکیش دیکهملری ، اینی بر والدله اولملری اخطار انشه محصور قالدی . حال بوکده دوشونمده دک قادیلر مز اولا (قادین) اولمادجه بو وظیفه لرینک هیچ برینه موفق اولامازلر ؛ و حقوق لرینه مالک بولونمده قادین اولامازلر .

قادیلرک موقع حقوقلری نه در ؛ اونلرک حقوق ارککلره نسبتده دو نیمدر ؛ بوسوله (اوت) دیمک ایچون انسان هم جاهل ، هم ظالم اولمیلدر . چونکه هر وظیفه بر حقه مقابل ، و هر حق وظیفه نسبتده متعایلدر . بر هیئت اجتماعیه بشریه نلک آغیر وظائفه اشتراک ایدن اعضادن اک مهی ده قادیلر . شو حالده حققری ده او نسبتده مهم ، او نسبتده واجب الزامیه اولقی لازم کایر . وظیفه به مقابل حق طایمان ، حقوقک وظائفه نسبتی قبول ایتمین دماغ ایسه طاشله آذیله چک بر دماغ ظلم و وحشتدر . فقط اک آجی حقیق قادیلرک بشرینک

سعادت و سلامتی اوغر نده اک جوق چالیشان ، وجود لر به هیئت اجتماعیه اک جوق واک اساسلی استفاده لر حاضر لایان بوتون افراد بشر حقتده اولدیلکی قادیلر حقتده عادات و قوانین ، افکار عمومی ، دهه ایلری کیدم ، وجدان اجتماعیه ارککلرک چیرکین بر خود پرستینه قایله رق ظالمانه داوارانور ! عصر لر دن بری سعادت بشریه ایچین بالانچی و عدلر ایثار ایدره ک انسانیتی آلمان مدنیت قوتک حقه غلبه سندن قور تولامبور ! انسانلر بر لرینه قارشی قونجه عدم مساواتی تعدیل ایچین درلو درلو اختراعات میدانه کتیر- ییورلر . قویلرک زبونلری مغلوب ایتمسندن عبارت اولان قانون طبیعی به مقاومت ایچین قویله قارشی ضعیفلری تقویه ایدیورلر ، سلاحلر ایجاد ایدیورلر . حال بوکده قادیلره طبیعت اک قوی ارککلری بیله تأثیراته زبون ایدن بر سلاح محاسن ، بر جاذبه بدیهه و بر مشکن ارککلر او سلاحی قیرنجیه قدر مغلوب ، صوکره غالب وخشین اولقندن چکینمورلر ، مدینت اونلری ده قوتلندیرمک ایچین کجکیور ! فقط امید ایدم : البت حقه در کون قوته غلبه ایدمه چک ، البت بو کوئی مساواتلر قلدره بر مساوات حقیقیه یاخود بو کوئی مساواتلره بر عدم مساوات طبیعیه تحول ایلمه چک !

قادیلرک حقوقی اخلال ایچین ارککلره جرأت ویرن شی ، قوتک غلبه سی اساسنی حالا تعقیب ایدن بکرمنجی عصر مدینتده دخی اونلرک ضعف مایلریدر . بن بو ضعی قبول ایتمه مکله برابر تاریخک ، فیزیولوژینک ، پسیکولوژینک حقایق علمیه سنیده انکار ایدمه یلرک قادیلرک تشکلات جسمانی و احوال روحیه لر نه ارککلره نسبتده بر باشقعاتی ، بر اختلاف ، فصل سوبله یه ، نقصانه بکرمه بر اختلافی بولندیغنی تسلیم ایدرم . فقط بو اختلافات ، بر نقصان حقیق دخی

اولسه قادیلر بر « شخص » بر « فرد بشر » اولقندن حیقا رابیلر می ؛ مادامک قادیلر ده انساندره ، مادامک اونلرکده انسانلر آراسنده موجودیتلری ، ایفا ایدمه چک خدمتلری ، اکال ایدمه چک عمرلری وارددر ، بوتون بشریه مخصوص اولان حقوقلر نه نصبلری اولقی لازمدر . بناء علیه هیچ شبهه سز قادیلر ده حق حربیه ، حق مصونیت ، حق اشتراک ، حق ملکیت و تصرف ، و بونلره مقابل وظائف و مسئولیت مالکدرلر ؛ بونده تردد ایدلره من . تشکلات جسمانیلری ، قوای ذهنیه لری ارککلره نظراً نه قدر مختلف و متضاد اولورسه اولسون ، بو اختلاف و تفاوت ارککلره قادیلر آراسنده عدم مساوات حقیقیه تشکیل ایدمه من چونکه ضعف مادی و عقلی قادیلر دن جوق دون ارککلره وارددر .

واقعا تشکلات طبیعی اعتبارله آرا لرنده اختلاف بولان وجودلرک عینی اعمال و مساعیه تابع اولملری عدالت ، عقل و منطق ، حکمت اجتماعیه به موافق دکلدور . بناء علیه قادیلرله ارککلر آراسنده مساوات ، آئینجی تابع اولاجقلری اعمال و مساعینک اختلافیه قابل حصولدر . فقط مختلف مساعیه به مربوط اولملری قادیلرله ارککلر آراسنده اتحاد و اشتراک مافی آهنگ عمومی امتزاجی اخلال ایدمه من . قادیلر ده انساندر ، ارککلر ده ... انسانیتی تشکیل ایدن بونلرک اتحاد و اشتراک ایدر . شو حالده قادیلرکده ارککلرکی حقوق طبیعی و اساسیه به مالکیتلری متقابلاً و قارو حیثیت صاحبی اولملری ، بر برینه اسیر اولاملری ، بر برینک حقوق و حیثیتیه حرمت ایتملری اقتضا ایدره . هیچ بر اشتراک یوقدر که حرمت و رعایت متقابله اساسنه مبنی اولماسین . بناء علیه قادیلرله ارککلرک اشتراکی ده بو اساسلردن استفاده ایدمه من .

• •

ارککلرکی قادیلرلر ده تکملات مادیه و معنویه به محتاجدر . تکامل اونلرکده حقیدر .

افساد ایده چکسه ساقلاندقلى كوشه لورده ده افساد ایدر . باخصوص اونلری جاهل و بیگانه بولدق ده چوق ، ودها چابوق زهرلر . بو کون انسانلرك توقفته قدرتیاب اولامادینی ترقیات مدنیه قادینلرك سوبه عرفان و اخلاقه چوق تأثیرات اجرا ایدی . قادینلرمز بو کون اوقوبورلر ، غزته لردن حوالت آیلورلر ، کتابلرده بشریك احوال معنویه واجتماعیه منه ، کائناتك اهنك تشکلاته ، سیاسیه ، طبیعیه ، ماضیه ، حاله ، هر شیه هر شیه دائر معلومات بولوبورلر ، فکرلری ایستدکری کبی افاده ایدیورلر ، یازیورلر ، سویلورلر ، اطرافلر نه سوبله ن شیرلی ایشیدیلورلر ، حاکمه ایدیورلر ، محیطلر دین بوتون معناسیه ماثار واکا از چوق مؤثر اولورلر اکر کوردکاری ، ایشدکری ، اوقودقنری شیئی سوءهضم ایده رک ملکات عقلیه و اخلاقه لری نه افساد ایدر لسه محیطك تأثیراتی اونلر دن ازاله به هیچ کسه قدرتیاب اولامز . یالکر بو افساداته مانع اولمق ایچین . بر چاره قالیرکه اوده تربیه فکریه و اخلاقه لری نه اهتمام ایدر رک محطه قارشى اونلری حاضرلامق ، سوء تأثیراته ساحلی بولندبرمقدر . هم کندیلری ایچین . هم بزم ایچین اونلری جدی ، تحما و قور ، کندى کندیلری اداره ایتمکه مقتدر بر حاله کتیرمکدن باشقه چاره سلامت بوقدر .

بناء علیه «سفیل اولورسه قادن ، آچالربشر» یوکسلمک ایسترسه ک قادینلرمزى یوکسلتیر ، اونلرك حقوقنی طایر ، او حقوقه رعایت ایدر ، اونلری اسارتله دکل تربیه ایله ، کندیلرینه يك یاقیشان جدیت وقورانه نی تولید ایدر رک اوکا حرمت و رعایت ایتمکه ، وظیفه و مسئولیت فکرلرینه ، اونلری ده توجیه ایله قازانغلی بز ؛ تکامل مادی و معنویلرینه ، تکامل دماغی و اخلاقلرینه اعتنا ایدر ز .

قادینلر ، طبیق ارككلر کبی ، عین اهتماملره تربیه کورمیلدیرلر . ضعیف ايسه لر ضعفلى سوء تأثیراتله اونلردن ده حاکوم ، ده مبان بولندبرر . بناء علیه ده چوق کسب قوت ایتمکه احتیاجلری واردر . ارككلرك شرف و سعادتى ، قادینلرك استراحت و مسعودتی ، هیئت اجتماعیه بشریه نك قوت و سلامتی بوکا وابستدر . «بر ملتك نسانوی درجه ترقیسینك میزانیدر» .

۱۵ شباط ۱۳۲۴

حق بیج

دیورکه : « قادینلر نه قدر ضعیف ايسه لر ، اونلره قوت و متانت و یرمك اوقدر ازمدر . » قادینلره ناصل قوت و متانت و یریلر ؟ شهسز قدرت محاکمه و فعالیت دماغیه لری تنیه ایتمک ، سو کره منطقلرینك ، محاکمه لری نك تولید ایتدیکی موجودیت و کاله حروامیدوار بر ترقی امین ایله ایلر یله یه یلمک ایچون فکر تشبث و یرمکه ...

* *

مدنیت انسانلری ، بالخاصه قادینلری افساد ایدر . بو طوغری دیر . فقط مدنیت ترقیاته قارشى اونلری کوشده ، بوجافده صاقیه مقفه ، تربیه و تحصیلدن ، علم و معرفتدن محروم ایتمکه افساد ایدلر لری نه مانع اولمق يك ایشدانی ، يك کولنج ، يك غیر منعم بر تدبیر جاهلانه در . چونکه طبیعتك ایجاب ایتدیردیکی احواله ، تکاملك تعقیب ایتدیکی طریق طبیعیه قارشى قویق شمدی به قدر بشریه نصیب اولما مشدر . قانون تکامل نه انکیزسیون محاکمه لری نه ، نه قرون وسطا شووالیلر نه ، نه اهل صلیب جنگاورلر نه ، نه پایلارک روحانیته ، نه استیلا لره ، نه محاربه لره ، نه ده یکر منجی عصرلرك الکتریکلر لری نه مغلوب اولمشدر . بوتون بوشلره سبب اولمش ، مؤثر اولمش ... فقط بولردن متأثر اولمش دکلدر . بو کونکی قادینلرمز ده کوریسوزر که کچس عصرلرك قادینلر لری نه مشابهلری یالکر اشکال ظاهر به لر دین عبارتدر . اونلری نه قدر جاهل ، نه قدر عالم خار حجه بیگانه یاشانسق ، قانون تکاملك تأثیر اتندن خارجه جیقارمش اولامایز . اگر مدنیت اونلری

بر هیئت اجتماعیه به ارككلرك قوز او نلرده مر بوطدر . و بورابطه نتیجه سی اولارق هیئت اجتماعیه نك تعالیسنه چالیشمق ، ماده و معنا هم قوت و استعدادلری ، هم ذکالری ، هم احوال روحیه و اخلاقه لری به چالیشمق وظیفه لیدر . بو وظیفه به قارشى مسئولیتلری ده واردر . بناء علیه قادینلر نك تعالیسنی تنی ایدن بر ملت اونلرك تربیه معنویه و اخلاقیه نه شمدیکندن چوق فضیله اهمیت و یرمیلدر . « وظیفه و مسئولیت » ی اونلر که ده ذهنه برلشدیر می ؛ فاقیت رجه به ادعاسیه اونلری اطاعته مجبور ایدر کج . حقیر و ذلیل بر خدمتجی حیاته اسیر ایله کج رده وظیفه سی طایر ، مسئولیتدن قورقار بر حاله روحیه به مالکیتلری تأمین ایتلی ؛ بر قوی نك ضعیف بولندینی و جسوده وحشت تمکله دکل ، اونلر ده کندى آرزولر یه میل انقیاد او یاندیرمق ، وظیفه لری نك قدسیتی طایر تبوت اونلری فداکار لقه تشویق ایتمک صوریه محترم قادینلر دین استفاده ایلیدر . اونلر حقیقتده ضعیف بیله اولسه لر ، بوضف جسمانی و روحا نیلری تکامل معنویلرینه مانع اولاماز . اونلری حقیقتدن آیری یاشانق ، تربیه فکریه دن محروم بر افقی ، عادات و اعتقادات باطنه ایتیده یالکر قوجولر نك اواقعه خادم ، یالکر هیئت اجتماعیه به چو چوق طوغورمق وظیفه سی به مکلف برماکنه ، باصلی برماکنه شکله قویق خیانتدر . بشری محروم ایتک ، جهاد آدمی آچاللق ، انسانیتی ک مؤثر فعالیتدن آیرمق دیمکدر . فونه ون

انکتره قرالی ادوار حضرتلر نك برلنه سیاحتی — ایمپراطور و ایمپراطریجه ، قرار و قرابلیجه سفردده
Voyage d'Edouard VII. à Berlin — Le roi et la Reine, l'Empereur
et l'Empératrice à table